

Struktura rynku papierów wartościowych w Polsce.

Sposób funkcjonowania rynku papierów wartościowych w Polsce określają przede wszystkim: Kodeks Handlowy, ustawy (m.in. Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi, Ustawa o funduszach inwestycyjnych, Ustawa o obligacjach), rozporządzenia i regulaminy szczegółowe (np. Regulamin Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie).

Przepisy dzielą rynek kapitałowy na:

- publiczny,
- niepubliczny.

Stosowanym tu kryterium podziału jest forma nadzoru nad rynkiem, jego zakres i charakter. W Polsce podstawą do określania rynku, na którym ma się odbywać obrót danymi papierami wartościowymi jest Prawo Papierów Wartościowych [Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi; Ustawa z dnia 21. sierpnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r., Nr 118); nowelizacja z 23. lipca 1998 r.]. Ustala ono, że o publicznym rynku możemy mówić wtedy, gdy proponuje się nabycie lub nabywanie emitowanych w serii papierów wartościowych, przy wykorzystaniu środków masowego przekazu albo w inny sposób, jeżeli propozycja jest skierowana do więcej niż 300 osób albo do nieoznaczonego adresata. Ustawa [Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi; Ustawa z dn. 21. sierpnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r., Nr 118); nowelizacja z 23. lipca 1998 r.] wymienia równocześnie wyjątkowe przypadki i sytuacje, w których wyłącza się obrót publiczny.

Tabela. Struktura rynku kapitałowego

	Rynek pierwotny	Rynek wtórny
--	-----------------	--------------

Obrót publiczny	sprzedaż nowych emisji papierów wartościowych w ofercie publicznej (skierowanej do ponad 300 osób lub nieoznaczonego adresata)	obróć papierami wartościowymi znajdującymi się już w obiegu na rynku giełdowym i regulowanym rynku pozagiełdowym
Obrót niepubliczny	sprzedaż nowych emisji papierów wartościowych w ofercie niepublicznej (skierowanej do mniej niż 300 osób lub w przypadkach określonych w Ustawie)	sprzedaż i kupno papierów wartościowych nie dopuszczonych do obrotu publicznego, odbywająca się poza rynkiem giełdowym

Źródło: opracowanie własne

Przedmiotem obrotu na rynku publicznym mogą być tylko papiery wartościowe dopuszczone do publicznego obrotu, a sam obrót może się odbywać wyłącznie za pośrednictwem banków i przedsiębiorstw prowadzących działalność maklerską w formie regulowanej. Poza rynkiem regulowanym oraz bez pośrednictwa instytucji maklerskich, może być dokonywany publiczny obrót papierami wartościowymi emitowanymi przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski oraz papierami z nimi związanymi w sposób określony w stosownych przepisach prawnych.

Obrót papierami wartościowymi dopuszczonymi do publicznego obrotu może się odbywać wyłącznie w formie regulowanej, poza wyjątkami wyliczonymi w Ustawie.

Aby uzyskać zgodę na wprowadzenie papierów wartościowych do publicznego obrotu, ich emitent lub wprowadzający (tzn. właściciel) musi złożyć do Komisji Papierów Wartościowych i

Giełd odpowiedni wniosek. Wymagane jest przy tym pośrednictwo instytucji maklerskiej. Z obowiązku tego zwolnione są papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa i Narodowy Bank Polski.

Ogólnie, przepisy regulujące dopuszczanie papierów wartościowych do obrotu publicznego zajmują się następującymi kwestiami [K. Nowak; Polski rynek kapitałowy. Instrumenty, uczestnicy, inwestycje; op. cit., s. 23.]:

- zakresem informacyjnym, wymaganym do opublikowania wraz z ofertą sprzedaży,
- sposobem uzyskiwania zgodny na przeprowadzanie emisji,
- zakresem odpowiedzialności prawnej.

Emisja papierów wartościowych może być organizowana samodzielnie przez wystawcę papierów – mówimy wtedy o tzw. emisji własnej, jak również może się ona odbywać poprzez pośrednika, znaną instytucję finansową, która dysponuje wiedzą na temat rynku i potencjalnych nabywców – jest to tak zwana emisja obca.

Instytucjonalizacją regulowanego obrotu publicznego papierami wartościowymi jest Giełda Papierów Wartościowych (GPW), która w Polsce zlokalizowana jest w Warszawie (WGPW). Giełdę można zaliczyć do rynków formalnych, na których działania uczestników są ograniczone regulaminami [W. Januszkiewicza (red.); Giełdy w gospodarce światowej; PWE; Warszawa 1991, s. 11.].

Rynek papierów wartościowych w Polsce jest istotnym segmentem rynku finansowego, umożliwiającym firmom i instytucjom pozyskiwanie kapitału oraz inwestorom indywidualnym i instytucjonalnym zarządzanie swoim kapitałem w sposób zdywersyfikowany. W strukturze polskiego rynku papierów wartościowych możemy wyróżnić kilka podstawowych elementów, które są kluczowe dla zrozumienia zasad jego funkcjonowania. Do najważniejszych uczestników tego rynku zaliczają się

emitenci papierów wartościowych, inwestorzy oraz instytucje nadzorujące i wspomagające obrót.

Głównym segmentem rynku papierów wartościowych w Polsce jest Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW), założona w 1991 roku jako odpowiedź na rosnące potrzeby gospodarki wolnorynkowej, która wymagała nowoczesnego narzędzia finansowego do wspierania wzrostu kapitału w przedsiębiorstwach. GPW umożliwia emitentom pozyskiwanie kapitału poprzez emisję akcji i obligacji, a inwestorom – dokonywanie transakcji na instrumentach finansowych, takich jak akcje, obligacje, instrumenty pochodne czy certyfikaty inwestycyjne. Dzięki przejrzystości i regulacjom giełda zapewnia bezpieczne i transparentne warunki do zawierania transakcji oraz wspiera rozwój rynku kapitałowego w Polsce.

Ważnym elementem struktury rynku papierów wartościowych w Polsce są także rynki alternatywne, z których najważniejszym jest rynek NewConnect, również prowadzony przez GPW. NewConnect został utworzony w 2007 roku, jako rynek dedykowany mniejszym przedsiębiorstwom, które poszukują kapitału do rozwoju, ale nie spełniają jeszcze wymagań formalnych lub finansowych, aby notować swoje akcje na głównym rynku giełdowym. Jest to segment o większym poziomie ryzyka, jednak umożliwia inwestorom inwestowanie w dynamicznie rozwijające się firmy, często działające w branżach innowacyjnych, takich jak technologie informatyczne, biotechnologia czy energia odnawialna.

Obok rynków akcyjnych w Polsce funkcjonuje rynek obligacji Catalyst, utworzony w 2009 roku, który jest platformą obrotu dedykowaną wyłącznie obligacjom. Catalyst umożliwia emitentom, takim jak korporacje, jednostki samorządu terytorialnego czy banki, emitowanie obligacji, które są później przedmiotem handlu wśród inwestorów. Rynek ten odgrywa istotną rolę w zaspokajaniu potrzeb kapitałowych przedsiębiorstw, jak również w finansowaniu projektów publicznych, co sprawia, że jest ważnym elementem rynku kapitałowego w Polsce. Catalyst oferuje

zarówno segmenty dla inwestorów indywidualnych, jak i instytucjonalnych, co zwiększa jego dostępność i elastyczność.

Jednym z filarów rynku papierów wartościowych w Polsce są instytucje nadzorujące i wspomagające jego funkcjonowanie. Najważniejszą instytucją nadzorującą rynek jest Komisja Nadzoru Finansowego (KNF), która sprawuje pieczę nad legalnością, przejrzystością i bezpieczeństwem transakcji. KNF monitoruje działania uczestników rynku, aby zapobiegać manipulacjom oraz zapewniać ochronę inwestorów. Kolejnym istotnym elementem struktury są domy maklerskie, które pośredniczą w zawieraniu transakcji na rynku papierów wartościowych i pełnią rolę głównego kanału dostępu do rynku dla inwestorów indywidualnych i instytucjonalnych. Ponadto ważną funkcję pełnią fundusze inwestycyjne, które zarządzają kapitałem swoich klientów i alokują go na rynku papierów wartościowych, co pozwala na lepsze wykorzystanie kapitału oraz dywersyfikację ryzyka.

Kluczową rolę w strukturze rynku papierów wartościowych w Polsce odgrywają również inwestorzy, zarówno indywidualni, jak i instytucjonalni. Inwestorzy indywidualni reprezentują osoby fizyczne, które inwestują w akcje, obligacje oraz inne instrumenty finansowe na giełdzie, z myślą o pomnażaniu swojego kapitału. Często są to inwestorzy długoterminowi, którzy decydują się na zakup papierów wartościowych w celu uzyskania zwrotu z inwestycji w postaci dywidend lub wzrostu wartości akcji. Inwestorzy instytucjonalni, tacy jak fundusze inwestycyjne, fundusze emerytalne oraz banki, posiadają znaczną część kapitału inwestowanego na rynku, a ich decyzje inwestycyjne mają istotny wpływ na zmienność kursów papierów wartościowych oraz kondycję rynku. Ich obecność stabilizuje rynek, a także przyczynia się do jego rozwoju dzięki zwiększaniu płynności i aktywności handlowej.

Polski rynek papierów wartościowych jest również ściśle powiązany z rynkami zagranicznymi. Dzięki możliwości notowania instrumentów finansowych na różnych platformach

międzynarodowych, polskie przedsiębiorstwa mają szansę pozyskiwać kapitał także poza granicami kraju, a zagraniczni inwestorzy – inwestować w polskie aktywa. Ten aspekt sprawia, że rynek staje się bardziej zintegrowany z globalnym systemem finansowym, co wzmacnia jego atrakcyjność oraz stabilność.

Rynek papierów wartościowych w Polsce jest więc wieloaspektowy i składa się z różnych segmentów, umożliwiających różnorodnym uczestnikom realizację ich potrzeb kapitałowych oraz inwestycyjnych. Współistnienie rynku akcji, obligacji oraz rynków alternatywnych i instytucji nadzorujących pozwala na dynamiczny rozwój rynku finansowego w Polsce, sprzyjając tym samym wzrostowi gospodarczemu i tworzeniu nowych miejsc pracy.

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.